

## УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ТА ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

**Змітрович Д. Д.**, аспірант кафедри міжнародної економіки, ФММ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”  
*daniilzmitrovych@gmail.com*

Робота будь якого підприємства складається з функціонування окремих його процесів. Бізнес-процес являє собою сукупність бізнес-операцій, певну кількість внутрішніх видів діяльності, що починаються з одного або більше входів і закінчуються створенням продукції, необхідної клієнту (клієнт — не обов'язково зовнішній відносно підприємства споживач, це може бути підрозділ організації або конкретний працівник) [1].

Отже якщо розглядати підприємство як певну систему, що складається з бізнес-процесів, то його роботу як системи можливо покращити шляхом правильного управління та вдосконалення роботи окремих процесів.

Сучасні ринкові умови як на міжнародному ринку, так і на внутрішніх ринках держав, змушують підприємства постійно розвиватися. Це пов'язано не лише з необхідністю утримання конкурентних позицій, а й із бажанням компаній виходити зі своєю продукцією на міжнародний ринок. Як відомо, на міжнародному ринку діють жорсткі вимоги до якості продукції та якості виробництва. Задля відповідності таким вимогам та досягнення міжнародного рівня, компаніям необхідно впроваджувати як мінімум систему якості. Будь-яка система управління якістю — це перший крок до гарантування випуску якісної продукції.

У наш час існує велика кількість міжнародних стандартів якості. Найвідоміші з них це стандарти ISO, та GMP. У загальному понятті, стандарт — це документ, виданий і затверджений офіційним органом для постійного використання, що містить керівництво, правила або характеристики, направлені на забезпечення оптимальних результатів [2].

Компанія, що отримує стандарт ISO, гарантує не лише якісну продукцію, а й постійне поліпшення процесів, що існують на підприємстві. Стосовно якості, це можливе завдяки регламентації вимог до якості продукції. Якість для кінцевого споживача, як відомо, достатньо суб'єктивне поняття, проте на виробничому рівні термін "якість" можливо трактувати як відповідність продукції виробничим та технічним вимогам, що зазначені у ТУ та іншій документації. У випадку процесів, компанія що створює та впроваджує систему якості на виробництві гарантує постійний аудит всіх процесів.

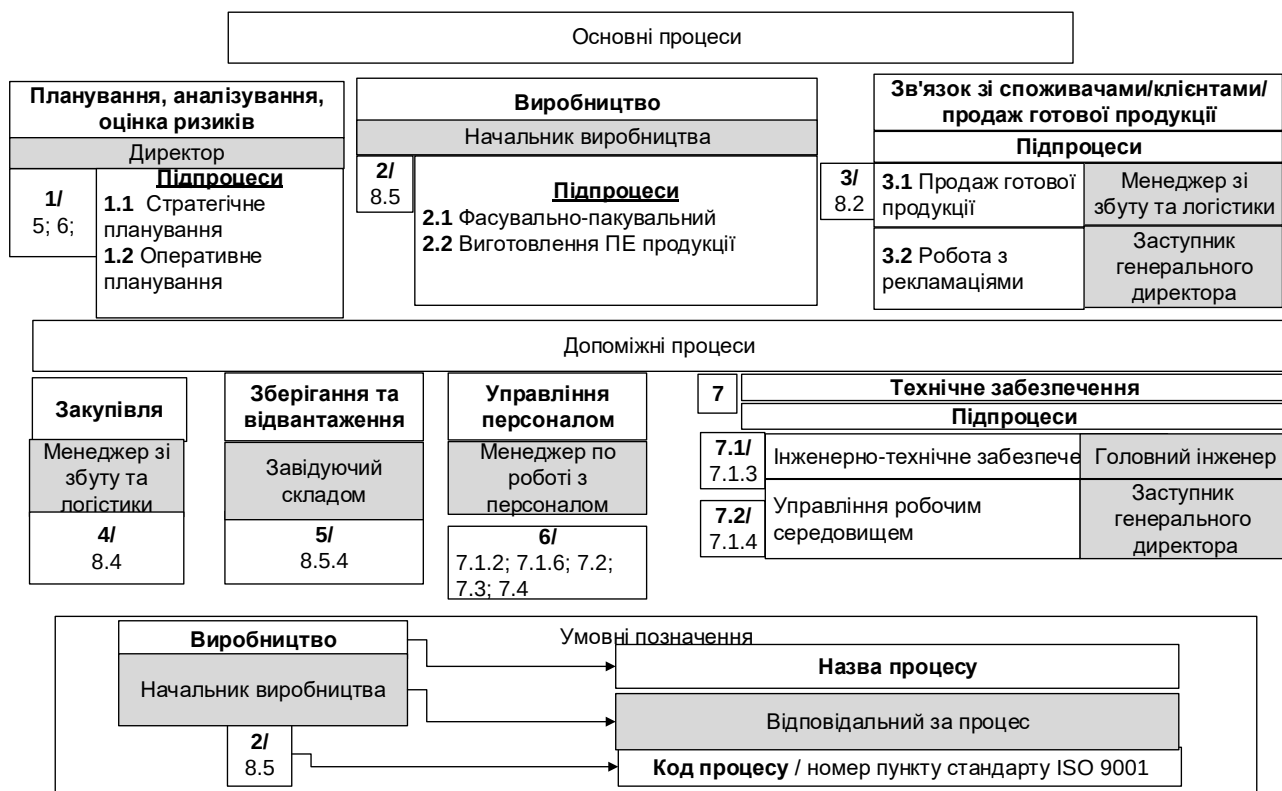
За наявності у компанії стандарту якості, значно спрощується процедура укладання угод про співробітництво як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку, оскільки виключається потреба у замовника щодо проведення процедур по дослідженню відповідності виробництва та якості продукції власним вимогам. Стандартизація є одним з найбільш результативних шляхів удосконалювання виробничих і торгівельних відносин, зниження витрат, підвищення якості та конкурентоспроможності продукції. Вона встановлює правила, загальні принципи чи характеристики стосовно різних видів діяльності або її результатів (тобто продукції, процесів, робіт, послуг), розробляючи і ухвалюючи нормативні документи [3].

Станом на 2018 рік в Україні було зареєстровано 355956 підприємств, з яких виробничих налічувалось 44425 од. За даними офіційного сайту ISO [4], кількість підприємств що мають сертифікат про стандартизацію виробництва по ISO 9001 (основного стандарту якості), становить 1763 од. Це говорить про те, що українські підприємства не мають змог або не зацікавлені у проведенні стандартизації.

Одна з головних причин відмови підприємств від стандартизації — це вартість та обсяг робіт, що їх необхідно виконати. Середнє виробниче підприємство, на якому налічується від 10 процесів, може готуватися до стандартизації в середньому протягом року, а коштувати процедура буде загалом близько 500 тис. грн. На сьогоднішній день не кожне підприємство готове на такі витрати. Це пов'язано також і з тим, що далеко не кожне підприємство задається ціллю виходу на міжнародний ринок. Проте, попри переваги стандартизації відносно оптимізації процесів, наявні також і недоліки. У разі, якщо на підприємстві наявна система якості, кожна дія повинна мати документальне підтвердження. Окрім цього, у відповідності до вимог стандарту ISO, всі запити на внутрішні операції повинні бути зареєстровані. Це в першу чергу заважає прийняттю оперативних рішень, таких як усунення поломок обладнання та інше.

Організація ISO періодично оновлює стандарти та випускає нові редакції, та з того, що можливо зробити задля поліпшення роботи існуючої системи, доцільно повністю перевести її в електронну

форму. На прикладі рис. 1 можливо розглянути типову схему процесів на підприємстві та розподіл відповідальних по кожному з них.



**Рис. 1. Схема процесів підприємства**

\*) Розроблено автором

Якщо підприємство має кошти на впровадження електронної системи, то етапи процедури будуть наступні:

- оснащення кожного приміщення електронним носієм всіх форм;
- впровадження єдиної системи електронного документообігу;
- робота системи з електронними підписами;
- можливість доступу вищого керівництва до системи в режимі віддаленого доступу;
- впровадження одноденного паролю доступу до системи.

У разі якщо така система працює, компанія зберігає час на проведенні операцій, а також у довгостроковій перспективі економить кошти на супроводжуючі матеріали, що необхідні у роботі з паперовими носіями. Також усі журнали ведуться в електронному вигляді. Окрім цього, при влаштуванні системи відеонагляду, підприємство має змогу транслятувати робочий процес в онлайн режимі, щоб вище керівництво мало змогу постійно контролювати процес виробництва.

Система управління якістю на підприємстві, таким чином, з одного боку є запорукою підвищення рівня конкурентоспроможності та відповідності вимогам міжнародних ринків, з іншого – ресурсозатратним інструментом забезпечення виробничо-господарської діяльності. Перспективним напрямом подальших досліджень є пошук збалансованого способу впровадження систем якості задля посилення економічного потенціалу підприємств та уможливлення їх технологічного розвитку.

#### Список використаних джерел:

1. Сіменко І.В. Аналіз господарської діяльності. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 384 с.
2. Шаповал М.Л. Менеджмент якості: підручник. К.: Знання, 2003. 475 с.
3. Салухіна Н. Г., Язвінська О. М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 336 с.
4. Офіційний веб-сайт ISO – Міжнародна організація зі стандартизації [Електронний ресурс]. URL: <https://www.iso.org/ru/home.html>.